

PROTOKOLL
vid tillståndsprövning
DAG FÖR BESLUT
2023-10-12
Stockholm

Aktbilaga 2
Mål nr Ä 4217-23

JUSTITIERÅD

Anders Perklev

JUSTITIESEKRETERARE

Christoffer Stanek

PROTOKOLLFÖRARE

Helena Bergström

PARTER

Klagande

Martin Bengtsson

Järnagatan 16

151 73 Södertälje

Motparter

1. Rasmus Ny, 19800817-0030

Björkbacka

Rimsjövägen 19

155 92 Nykvarn

2. LINDA Maria Paulin Ny, 19870318-0243

Gammeltorpsvägen 1 F Lgh 1201

155 30 Nykvarn

Ombud: Advokat Maria Ingvarsdotter

Advokatfirman Ingvarsdotter AB

Västgötagatan 9

151 33 Södertälje

SAKEN

Entledigande av god man enligt samäganderättslagen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2023-05-19 i mål Ä 3517-23

Högsta domstolen fattar följande

BESLUT

Högsta domstolen meddelar inte prövningstillstånd. Hovrättens avgörande står därmed fast.

SKÄL

För att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande av detta slag krävs prövningstillstånd. Prövningstillstånd får meddelas om det är av vikt för

ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen. Därutöver får prövningstillstånd meddelas i undantagsfall, nämligen när det finns synnerliga skäl för en prövning i Högsta domstolen.

Högsta domstolen har gått igenom materialet. Det har inte kommit fram något skäl att meddela prövningstillstånd.

Helena Bergström

Lämnat för expediering 2023-10-09

Anders Perklev

RÄTTEN

Hovrättsråden Annika Malm och Ingeborg Simonsson samt tf. hovrättsassessorn Agnes Leijonhufvud, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Axel Rollbäck

PARTER

Klagande

Advokaten Martin Bengtsson
Advokatbyrån Choice AB
Järnagatan 16
151 73 Södertälje

Motpart

1. Rasmus Ny, 19800817-0030
Björkbacka
Rimsjövägen 19
155 92 Nykvarn

2. Linda Paulin Ny, 19870318-0243
Gammeltorpsvägen 1 F
155 30 Nykvarn

Ombud: Advokaten Maria Ingvarsdotter
Advokatfirman Ingvarsdotter AB
Västgötagatan 9
151 33 Södertälje

SAKEN

Entledigande av god man enligt samäganderättslagen; nu fråga om prövningstillstånd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Södertälje tingsrätts beslut 2023-02-23 i mål Å 150-23

Genom det överklagade beslutet avslog tingsrätten advokaten Martin Bengtssons begäran om att entledigas från sitt uppdrag som god man enligt lag (1904:48 s. 1) om samäganderätt (samäganderättslagen).

Martin Bengtsson har överklagat beslutet och yrkat att hovrätten ska entlediga honom från sitt uppdrag.

Till stöd för överklagandet har Martin Bengtsson i huvudsak vidhållit vad han anfört vid tingsrätten. Han har därvid framhållit att han har begärt och påmint om förskottsbetalning av delägarna utan att sådan betalats samt att han därmed enligt Advokatsamfundets vägledande regler om god advokatsed (3.6 p. 5) har rätt att frånträda sitt uppdrag.

Efter föredragning fattar hovrätten följande

BESLUT (att meddelas 2023-05-19)

1. Hovrätten ger prövningstillstånd.
2. Hovrätten avslår överklagandet.

Skälen för beslutet

Den som förordnats som god man enligt samäganderättslagen måste enligt 16 § samma lag visa skälig orsak för att på egen begäran frånträda sitt uppdrag. Det är rätten som beslutar om entledigande.

Advokatsamfundets vägledande regler om god advokatsed utgör handlingsdirigerande normer som exempelvis kan beaktas vid bedömningen av vad som utgör god advokatsed enligt 8 kap. 4 § första stycket rättegångsbalken (se t.ex. NJA 2003 s. 403). Reglerna ger dock inte en advokat som förordnats av rätten som god man enligt samäganderättslagen någon rätt att frånträda sitt uppdrag. Enligt hovrätten kan de vägledande reglerna inte heller ges någon självständig betydelse vid bedömningen av vad som utgör skälig orsak för entledigande enligt samäganderättslagen.

Uppdraget som god man enligt samäganderättslagen är i grunden ett sysslomannauppdrag (se 14 § samäganderättslagen). Bedömningen av vad som utgör skälig orsak enligt 16 § samäganderättslagen bör därför ske enligt sysslomannarättsliga principer,

efter en relativt fri prövning med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet (jfr NJA 2019 s. 991 p. 11). Skäl för entledigande kan exempelvis vara problem av personlig karaktär såsom sjukdom, arbetsbelastning eller ålderdom. Även motsättningar som har uppkommit i förhållande till en eller flera delägare bör under vissa omständigheter kunna utgöra skäl för entledigande. Att den gode mannen förutser svårigheter att få betalt för sitt arbete och sina kostnader på grund av den samägda egendomens ringa värde har däremot i praxis inte ansetts utgöra skälig orsak för entledigande (RH 2008:45).

En god man enligt samäganderättslagen har rätt till skäligt arvode och ersättning för kostnader som denne rätteligen har lagt ner på ärendet (14 § samäganderättslagen och 18 kap. 5 § handelsbalken). Utgångspunkten måste enligt hovrätten vara att ersättningen ska betalas efter att uppdraget fullföljts och att den gode mannen inte har rätt att begära förskottsbetalning eller få betalt för arbete som utförts innan uppdraget är slutfört. Den gode mannen har dock möjlighet att ställa upp vissa villkor för sitt samtycke att förordnas. Delägarna kan också träffa överenskommelser med den gode mannen, t.ex. om betalning av arvodet (RH 2008:45). Under sådana förhållanden skulle en underlåtenhet att betala ett förskott kunna utgöra skälig orsak att frånträda uppdraget (jfr NJA 2019 s. 991).

Martin Bengtsson har samtyckt till att förordnas som god man enligt samäganderättslagen för att ombesörja auktionen, fördela köpeskillingen och utfärda köpebrev avseende fastigheten Ströpsta 3:110 i Nykvarns kommun. Det har inte framkommit att parterna avtalat om förskottsbetalning eller att Martin Bengtsson av annat skäl skulle ha rätt till förskottsbetalning. Enbart det förhållandet att det finns en risk att försäljningen av fastigheten inte kommer att täcka Martin Bengtssons arvode och kostnader är inte tillräckligt för att han ska entledigas från uppdraget. I sammanhanget bör även nämnas att Martin Bengtsson får en fordran på delägarna vilka, om inget annat är avtalat, svarar solidariskt för ersättningen till den gode mannen för den händelse att försäljningspriset på fastigheten inte skulle täcka hans ersättningsanspråk (NJA 2011 s. 399 p. 9). Sammantaget föreligger det inte sådan skälig orsak som krävs för entledigande. Martin Bengtssons överklagande ska därför avslås.

Beslutet i punkten 1 får inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR beslutet i punkten 2, se bilaga A
Överklagande senast 2023-06-09

Axel Rollbäck
Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se

Handläggning i parternas utevaror

RÄTTEN

Rådmannen Jonas Brunberg

PROTOKOLLFÖRARE

Tingsnotarien Vilma Hansson

PARTER

Sökande

Martin Bengtsson
Järnagatan 16
151 73 Södertälje

Motpart

1. Rasmus Ny, 800817-0030
Rimsjövägen 19, Björkbacka
155 92 Nykvarn

2. Linda Paulin Ny, 870318-0243
Gammeltorpsvägen 1 F
155 30 Nykvarn

Ombud: Advokaten Maria Ingvarsdotter
Högbergsgatan 33
116 20 Stockholm

SAKEN

Entledigande av uppdraget som god man för försäljning av fastighet (Ä 3479-22)

Efter genomgång av handlingarna i målet antecknas följande.

Tingsrätten förordnade den 24 november 2022, enligt lagen (1904:48 s. 1) om Samäganderätt (samäganderättslagen), att advokaten Martin Bengtsson som god man skulle ombesörja auktionen, fördela köpeskillingen och utfärda köpebrev avseende fastigheten Ströpsta 3:110 i Nykvarns kommun.

Martin Bengtsson har nu ansökt om att bli entledigad från sitt uppdrag som god man. Han har anfört att han, trots påminnelser, inte erhållit det förskott som han har rätt att fodra på grund av sitt uppdrag. Ena parten har uppgivit att hen inte kommer att betala och den andra parten har inte hörts av.

Rasmus Ny och Linda Paulin Ny har beretts tillfälle att yttra sig. Linda Paulin Ny har motsatt sig ansökan och anfört att hon inte mottagit begäran om förskott men trots en sådan begäran är hennes tillgångar uppbundna till den fastighet som ska bjudas ut till försäljning. Rasmus Ny har inte hörts av.

Martin Bengtsson har yttrat sig och anfört att det är nödvändigt att ett förskott inkommer för att han ska kunna påbörja uppdraget. Enligt uppgift överstiger skulderna för fastigheten det fastställda lägsta priset och därmed saknas garanti för att hans kostnader täcks, även vid en försäljning. Enligt de advokatetiska reglerna (regel 3.6 punkten 5) har han rätt att frånträda uppdraget.

Tingsrätten meddelar följande

SLUTLIGA BESLUT

Tingsrätten avslår Martin Bengtssons begäran.

Skälen för beslutet

Enligt 16 § samäganderättslagen kan inte någon förordnas till god man utan att han eller hon har samtyckt till det. Vidare följer av bestämmelsen att den som förordnats till god man måste visa skälig orsak för att få frånträda sitt uppdrag. Befarande svårigheter att få betalt har i praxis inte ansetts som en sådan skälig orsak att få frånträda sitt uppdrag (se RH 2008:45). Martin Bengtssons begäran ska därför lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-12)

Överklagande ställs till Svea hovrätt men ges in till tingsrätten senast den 16 mars 2023. Prövningstillstånd krävs.

Vilma Hansson
Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar

Beslut i tvistemål och ärende, tingsrätt

TR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från beslutets datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i beslutet.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.